

УДК 785:78.01.1Небесний

DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-9>

Олена ЯКИМЧУК

кандидатка мистецтвознавства, доцентка, м. Вінниця, Україна, 21000

ORCID: 0000-0002-2276-6061

Scopus-Author ID: 59394938300

Бібліографічний опис статті: Якимчук, О. (2025). Симфонічна творчість Івана Небесного: жанрово-стильовий аспект. *Fine Art and Culture Studies*, 3-2, 60–66, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-9>

СИМФОНІЧНА ТВОРЧІСТЬ ІВАНА НЕБЕСНОГО: ЖАНРОВО-СТИЛЬОВИЙ АСПЕКТ

Українська сучасна симфонічна музика демонструє жанрово-стильове розмаїття. У опусах вітчизняних композиторів представлений широкий спектр тем і образів, що порушують складні питання людського буття, історичних подій, національної пам'яті, війни тощо. Вагоме місце у творчому доробку Івана Небесного посідає симфонічна музика, в якій автор вдало поєднує традиційну манеру письма із сучасною музичною мовою. Усі твори композитора незалежно від обраного автором стилю є художніми й етичними посланнями до суспільства про українську культуру.

Мета статті дослідити жанрово-стильові особливості симфонічних творів Івана Небесного.

Методологія. Досягнення мети передбачає залучення компаративного підходу, жанрового та стильового аналізу.

Наукова новизна. Уперше в музикознавчому дискурсі представлена симфонічна музика Івана Небесного. У контексті жанрово-стильового аналізу репрезентовано два відомих твори композитора.

Висновки. Симфонічна музика І. Небесного охоплює широке коло художніх образів, демонструє жанрове й стильове розмаїття. У творах композитор піднімає складні філософські питання, пов'язані з історичним минулим і сьогоденням, розкриває внутрішній світ людини, яскраво презентує музичну народну спадщину. У симфонічній музиці І. Небесний вдало поєднує надбання вітчизняної і європейської музики. Український народний мелос постає в яскравій тембральній палітрі симфонічного оркестру. Обробки відомих колядок і щедрівок звучать у стилізації європейського бароко і класицизму («Різдвяні симфонізми»). Ідучи за В. Стусом, у «Вже котрий це до тебе лист» композитор обрав засоби сучасної музичної мови, що посилює семантику гострого слова поета. У будь-якому стилі І. Небесний постає неперевершеним майстром оркестровки, який тембрально-інтонаційними засобами втілює актуальні питання буття. Інтонаційні наративи стають очевидними для слухача.

Ключові слова: творчість Івана Небесного, симфонічна музика, симфонічні твори Івана Небесного, стиль, жанр.

Olena YAKYMCHUK

PhD in Arts, Associate Professor, Vinnytsia, Ukraine, 21000

ORCID: 0000-0002-2276-6061

Scopus-Author ID: 59394938300

To cite this article: Yakymchuk, O. (2025). Symfonichna tvorchist Ivana Nebesnoho: zhanrovo-stylovyi aspekt [Symphonic works by Ivan Nebesnyi: a genre and style aspect]. *Fine Art and Culture Studies*, 3-2, 60–66, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-2-9>

SYMPHONIC WORKS BY IVAN NEBESNYI: A GENRE AND STYLE ASPECT

Ukrainian contemporary symphonic music demonstrates genre and style diversity. The opuses of Ukrainian composers present a wide range of themes and images that raise complex issues of human existence, historical events, national memory, war, etc. An important place in Ivan Nebesnyi's oeuvre is occupied by symphonic music. The author successfully combines the traditional style with the contemporary musical language in it. All of the composer's works retranslate artistic and ethical messages to society about Ukrainian culture.

The purpose of the article is to determine the stylistic and genre diversity of Ivan Nebesnyi's symphonic works.

Methodology. Achieving the goal involves a comparative approach, genre and style analysis.

Scientific novelty. The symphonic music of Ivan Nebesnyi is presented in the musicological discourse for the first time. Two well-known works by the composer are presented in the context of genre and style analysis.

Conclusions. *The symphonic music of Ivan Nebesnyi covers a wide range of artistic images, demonstrates genre and style diversity. In his works, the composer raises complex philosophical issues related to the historical past and present, reveals the inner world of person, and vividly presents the musical folk heritage. In his symphonic music, Ivan Nebesnyi successfully combines the achievements of national and European music. The Ukrainian folk melodies are presented in the bright timbre palette of the symphony orchestra. The arrangements of well-known carols and shchedrivkas sound in the stylistics of European Baroque and Classicism ("Christmas Symphonies"). Following Vasyl Stus, in "A Letter to You" the composer chose the means of contemporary musical language. In any style, Ivan Nebesnyi appears to be an unsurpassed master of orchestration, who embodies the actual issues of life with timbre and intonation. Intonational narratives become obvious to the listener.*

Key words: *Ivan Nebesnyi's works, symphonic music, symphonic works by Ivan Nebesnyi, style, genre.*

Актуальність проблеми. Симфонічна музика є виразником одвічних і складних тем, які супроводжують людство в кожній епосі. Симфонічні твори українських композиторів постають в оптиці життя і смерті, духовності і порожнечі, історичних подій тощо, набуваючи нових форм і звучань у контексті часу. Характерним для жанру є філософське узагальнення. За визначенням М. Копиці, колізія симфонії полягає в суперечливій взаємодії образу-думки і його заперечення. Така дилема, на думку дослідниці, є філософсько-проблемним стрижнем драматургії симфонічного твору (Копиця, 1990).

Українська сучасна симфонічна музика демонструє жанрово-стильове розмаїття. У опусах вітчизняних композиторів представлений широкий спектр тем і образів, що порушують глобальні питання людського буття, національної пам'яті, війни тощо. Прикладами таких творів останніх років є «Симфонія Незламності» О. Безбородька (2024), «До перемоги» для вокального секстету і симфонічного оркестру О. Ільницької (2023), Симфонія Д. Малого (2024), "Bucha. Lacrimosa" В. Польової (2023), Симфонія № 3 Вс. Сіренка (2022–2023), «Галина» для скрипки і симфонічного оркестру О. Скрипника (2023), «Україна. Музика війни» для симфонічного оркестру і хору Є. Станковича (2023), «Тривоги наших ночей» для фортепіано з оркестром І. Щербакова (2023) тощо.

У симфонічних творах І. Небесний виявляє різні стильові вподобання. Вони засвідчують жанрово-стильове розмаїття сучасного українського симфонізму, в якому органічно поєднуються надбання національної композиторської школи, західноєвропейські традиції, експериментальність музичної мови. Усі опуси демонструють досконале володіння композитором оркестровим письмом, у якому сполучаються акустичне, електронне звучання, а також новітні технічні засоби. Отже, у статті

розглянемо симфонічні твори І. Небесного, які є прикладами різних стильових напрямів.

Аналіз останніх досліджень. Творчість Івана Небесного все більше привертає увагу сучасних музикознавців. Адже його музика активно увійшла до європейського мистецького простору й потребує емоційного та аналітичного осмислення. Поєднанню традицій і новаторства в камерній музиці композитора присвячена стаття К. Черевко (Черевко, 2023). Окрім аналізу камерних творів з позиції образного змісту, дослідниця акцентує увагу на філософських та концептуальних ідеях, а також тембральних рішеннях І. Небесного. Одразу після прем'єри балету «Тіні забутих предків» у Львівській опері вийшла розгорнута публікація Л. Назар-Шевчук, в якій авторка ґрунтовно проаналізувала усі складники твору: сценографію, музику, хореографію (Назар-Шевчук, 2024). Авторка статті вивчала музику І. Небесного до театральних вистав, її роль у взаємодії з іншими засобами сценічної виразності (Якимчук, 2024; Yakumchuk, 2024). За її визначенням, рисами композиторського мислення І. Небесного як автора музики до вистав є наявність лейттембрів, які персоналіфікують дійових осіб; вступу й завершення, що надають виставі цілісності; основної теми, що є звуковою моделлю вистави (Yakumchuk, 2024). У публікації авторки статті про хоровий цикл «...Згадуючи...» представлена рефлексія композитора на воєнні події, узагальнення трагічно-травматичного досвіду в контексті музичної мови й мовлення (Якимчук, 2024).

Отож, пропонується стаття продовжує студії музики І. Небесного, а саме, симфонічних творів, які вперше представлені в музикознавчому дискурсі.

Мета статті – дослідити жанрово-стильові особливості симфонічних творів Івана Небесного.

Виклад основного матеріалу дослідження. Композиторський доробок сучасного

українського композитора, продюсера, заслуженого діяча мистецтва Івана Небесного (1971) складають опуси різних жанрів: опери, балети, камерні твори, музика до вистав, кінофільмів, мультфільмів, серіалів, аудіовізуальних перформансів. Вагоме місце у цьому переліку посідає симфонічна музика, в якій автор вдало поєднує традиційну манеру письма із сучасною музичною мовою. Усі твори І. Небесного незалежно від обраного автором стилю є художніми й етичними посланнями до суспільства про українську культуру. Лише при перегляді переліку симфонічних творів («...Дорогою до небес...» для фортепіано та симфонічного оркестру (2024); «Різдвяні симфонізми» (2019), «Різдвяні фантазії» для симфонічного оркестру (2023); «Меседж з України», для електрогітари, чоловічого хору та симфонічного оркестру (2014); «Небесний Щедрик» для карильйону, мішаного і дитячого хорів, симфонічного оркестру та саундтреку зі звуками Майдану Незалежності (2016); «Вже котрий це до тебе лист» на слова В. Стуса для жіночого голосу з оркестром (2016)) стає помітним різноманіття тем і образів, які втілює у них автор. У кожному творі ретельно підібраний склад виконавців, який, за словами композитора, найбільше підходить для реалізації ідей, закладеному в ньому. З цієї причини «...Дорогою до небес...», за ствердженням композитора, не є фортепіанним концертом, а твором для фортепіано і симфонічного оркестру (Найдюк, 2024). Тому усі оркестрові твори попри приналежність їх до спільного жанру мають інші жанрові риси, зумовлені реалізацією ідей, закладеної у кожному конкретному опусі.

«Вже котрий це для тебе лист...» для жіночого голосу і симфонічного оркестру на вірші В. Стуса (2016) став прикладом твору, в якому автор використав нетрадиційні прийоми звуковидобування для відображення гострого слова поета. І. Небесний обрав окремі частини поезії «Вже котрий це для тебе лист» (1963) В. Стуса зі збірки «Зимові дерева»¹, які сконцентровані на глибокому психологічному стані героїні. Прем'єра твору відбулась третього жовтня 2016 р. на XXVII Міжнародному фестивалі «Київ Музик Фест» у виконанні Заслуженого академічного симфонічного оркестру

Українського радіо під керівництвом народного артиста України Володимира Шейка і заслуженої артистки України Тамари Ходакової (сопрано)².

Твір складається з шести частин: «Вже котрий це до тебе лист», «Тиха ніч», «Нині в лісі блукала», «Я думала», «Нам не бачиться більше», «Ось і ранок».

У стильовій площині І. Небесний наслідує особливості стусівського верлібру – стилю, який не має сталого метра, рими. Для поета він був ознакою його внутрішньої свободи, супротиву панівній владі. Музичний текст відтворює ознаки тексту вербального: довжина поетичних рядків визначає довжину музичної фрази. У виконавському аспекті верлібр уподібнюється розмові, внутрішньому монологу героїні. Вокальна партія має мелодекламаційний характер: у ній поєднуються спів, співомова, шепіт. Короткі мотиви солістки накладаються на певний тип інструментального акомпанементу, що витриманий протягом кожного розділу.

Композитор супроводжує партитуру детальними вказівками, маркуючи глибокий за почуттями зміст стусівської поезії. Додамо, що це є характерною рисою його як «автора музичного» (термін І. Коновалової³), адже він завжди вербально деталізує контекст власних партитур. Поєднання нетрадиційних вокальних і інструментальних виконавських прийомів дозволило І. Небесному передати виразну палітру складних почуттів героїні. Так, симфонічна партитура рясніє позначками *тремоло*, *glissando*, *col legno ricochet*, *spiccatissimo*, *senza metrum*, *стукати колодкою смичка (або нігтем) по деці*, *дути повітря крізь інструмент*.

Перший розділ «Вже котрий це до тебе лист» починає соло скрипки формулою з чотирьох шістнадцятих *spiccatissimo*, яка зберігається протягом усього розділу. Вона відтворює атмосферу медитативного занурення героїні в свій стан. Поступово композитор додає *тремоло*, *рикошети pizzicato*, висхідні й низхідні *glissando* в партіях струнних, акорди *staccato* в духових. У створеній інструментальній семіосфері жіночий голос розгортає оповідь,

² Твір можна послухати за цим посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=sqKM5zHmRl8>

³ Коновалова І. Ю. Феномен композитора в європейській музичній культурі XX століття: особистісні та діяльнісні аспекти : дис. ... д-ра мистецтвознавства: 26.00.01. Харків : Харківська державна академія культури, 2019. 630 с.

¹ Стус В. Зимові дерева. 1970. 207 с.

сповнену тривоги. У першій фразі «Вже котрий це до тебе лист – не знаю» композитор артикуляційно й теситурно виділяє лексему «лист» *glissando* на зм.8 ($gis^1 - g^2$) як предмет душевного хвилювання жінки. На противагу цьому фраза закінчується низхідною інтонацією «не знаю» ($e^1 - d^1$) як ознакою розгубленості, нерозуміння. Аналогічна побудова виникає в другій фразі «я пишу і пишу, не наважуся відіслати».

У другому розділі «Тиха ніч» лейтінтервалом партії сопрано стає в.7 ($g^1 - fis^2$), пов'язана із самою лексемою «тиха ніч», «в такі ночі не можна спати». Задані композитором короткі ритмомелодичні формули в партії супроводу, що зберігаються протягом усього розділу, змалюють ніч.

У третьому розділі «Нині в лісі блукала» композитор змінює звукову семіосферу партитури. Струнні починають ритмічно-тембральний полілог – вистукування колодкою смичка по деці, духові – дують повітря крізь інструмент. Така ритмічно-тембральна формула зберігається протягом усього розділу. У солістки спів чергується зі співомовою, що увиразнює її мовлення.

Швидкі *glissando* струнних порушують спокій, розгортають рух до кульмінації, підтримуючи емоційну напруженість героїні. Згадування коханого «тільки тебе... тебе... тебе, тебе...» щоразу стає більш напруженим, майже агресивним. Послаблення напруги відбувається на слові «пробач», в якому відчутне спустошення й розчарування. Сама лексема «пробач» емоційна й символічна. У В. Стуса вона часто набуває екзистенційного змісту. Це не просто прохання пробачити. Це своєрідна сповідь за вчинене або неказане; самосуд, коли герой / героїня сумніваються, чи правильно вчинили; прощання, тобто прохання пробачити на відстані. Незалежно від контексту, стусівське «пробач» це не слабкість, а високий штиль людяності, відповідальності перед собою, людьми, країною. Дієслово у наказовій формі не спонукає адресата до моментального виконання. Натомість виражає сумнів і жаль. Інтонація низхідної м.2 ($g^2 - fis^2$) маркує вербальну інтонацію жалю. У вербальному й музичному мовленні три крапки, що позначають розмірковування героїні про свої почуття.

Четвертий розділ «Я думала» передає думки героїні, яка боїться власних почуттів.

Композитор утілює їх у співомові. Загальне звучання розділу зберігається у межах *tr-ppp*, що відтворює стан розгубленості жінки. Позбавлений експресії, розділ є перепочинком перед наступним кульмінаційним.

П'ятий розділ «Нам не бачитись більше?» починається одразу з кульмінації – удар каміння по склу, з силою промовлена перша фраза зі скандуванням кожного складу. Перша вертикаль *tutti* на *fff* стає імпульсом до зростання напруження протягом усього розділу. І. Небесний для інструментального супроводу зібрав усі застосовані раніше прийоми. Співомова солістки на відміну від четвертого розділу схвилювана, нагадує скоромовку в швидкому темпі зі скороченими словами (*щось обірвалось, обірва..., обірвалось*), теситурно розташована в другій октаві. Гомофонно-гармонічна фактура супроводу побудована на дисонуючих інтервалах. Усе це спричиняє загальний рух музичного матеріалу від емоційної схвилюваності до істерики, закінчується відчайдушним криком солістки. Композитор на рівні музичної мови й мовлення загострив стусівське слово, виявивши його екзистенційний вимір.

Шостий розділ «Ось і ранок» є репризою твору. Така структура часто зустрічається в музичних формах І. Небесного. Це створює не лише цілісність композиції. Після напруженої кульмінації реприза надає можливість повернути слухача до більш спокійного звучання.

Отже, у симфонічному творі «Вже котрий це до тебе лист» за поезією В. Стуса І. Небесний обрав сучасні прийоми звуковидобування – тремоло, рикошети *pizzicato*, *glissando*, вистукування колодкою смичка по деці, продування повітря. Саме такі засоби знадобились композитору для відтворення експресії поетичного тексту. Наслідуючи особливості верлібру, автор визначив для солістки мелодекламаційну манеру виконання, що розкриває внутрішньо напружений стан героїні. За структурою й емоційним наповненням твір нагадує жанр монодрами, в якій героїня виражає свої думки й почуття у формі розгорнутого монологу.

Різдвяна тематика є популярною серед українських композиторів. Для багатьох шанувальників творчості І. Небесного «Різдвяні симфонізми» (2019) стали улюбленим опусом. Відомі колядки і щедрівки в яскравій оркестровці захоплюють увагу слухачів. Твір виник за ініціативи

Івана Малковича. Письменник звернувся з пропозицією до М. Скорика та його учня І. Небесного створити твори на різдвяну тематику. Так виникли два нові симфонічні твори, які прозвучали 19 січня 2020 р. на сцені Національної опери України у виконанні Національного симфонічного оркестру під орудою народного артиста України Володимира Сіренка⁴. З передмовою на концерті виступив сам І. Малкович, презентуючи нові симфонічні опуси на теми відомих колядок і щедрівок.

14 колядок і щедрівок І. Небесний одягнув у симфонічні шати, надавши їм різнобарвного звучання, яке поєднує надбання вітчизняної і європейської музики. Чергування ліричних, епічних, урочистих тем надає «Різдвяним симфонізмам» ознаки сюїти. Оригінальними стали обробки, що наслідують риси європейської музики. Яскравими прикладами цієї групи є «По всьому світі», «Ой, сивая тая зозуленька», «У Вифлеємі нині новина», «Небо і земля». Спільними рисами зазначених творів є ознаки європейської симфонічної та камерно-інструментальної музики XVII–XVIII ст.: контрастні динаміка, артикуляція; наявність динамічних і ритмічних акцентів; чергування звучання *tutti* з окремими оркестровими партіями; проведення мелодії в октавний унісон, терцію; використання «золотого ходу валторн»; кварто-квінтові ходи літавр тощо. Зазначені риси надають творам характеру церемоніальної музики. Окрім «Ой, сивая тая зозуленька» усі колядки звучать в мажорних тональностях, що пояснює семантику різдвяної урочистості, дивної новини. Композитор підкреслює звучання духових, літавр, тарілки, там-таму, що створює святкову атмосферу. Останній номер «Небо і земля» виконує роль урочистого фіналу: в компактній за розміром обробці оркестр набуває фанфарного звучання, що зображує торжество неба і землі, глорифікує подію народження Ісуса Христа.

«Ой, сивая тая зозуленька» подібна до струнного оркестру А. Вівальді. І. Небесний поєднав загальні форми руху з остинатними восьмими в партії акомпанементу, використав характерний секвенційний розвиток з кварто-квінтовим басом, співставлення однойменних тональностей.

Окрему позицію в цій групі займає «Щедрик», який за жанровими ознаками подібний до віденського вальсу. Його різдвяний настрій створюють вібрафон, різдвяні дзвони, трикутник, дзвіночки, повітряні дзвони, тарілка І.

Групу ліричних колядок складають «Ой дивнеє народження», «Нова радість», «Темненька нічка», «У надії Божа Мати», «Що то за предиво?», «Янголи в небі». У них український народний мелос постав у вишуканій оркестровці. Витончена мелодична лінія щоразу набуває різного тембрального забарвлення й попри повтори привертає увагу слухача. Її ошатність створює плавна артикуляція, поєднання сусідніх тривалостей, дублювання мелодії в терцію, сексту – інтервалів, характерних для українського багатоголосся. Зазначені особливості надають обробкам жанрових ознак українських народних ліричних пісень.

«Ой, дивнеє народження» відкриває сюїту. Помірний темп, містично-загадкове звучання вводять слухача в атмосферу різдвяного дива, яка триватиме в оркестровому звучанні наступні 24 хвилини. Для першого номера І. Небесний символічно обрав тональність *до мажор* (точка відліку тонального кола), який ототожнюємо з початком самої сюїти й народженням (початком життя) Ісуса Христа.

Обробки «Ой учора ізвечора», «Нині торжество Божого Дитяти» написані в народному стилі. Перша схожа на гуцульський народний танець, який починається стримано й поступово пришвидшується. Коротка тема (6+6 т.) набирає обертів за рахунок збільшення темпу та зміни тональності (*мі мінор* – *ля мінор* – *ре мінор*) й сягає апогею в останньому її проведенні.

«Нині торжество Божого Дитяти» подібна до гуморески. Композитор різноманітно використав тембри тромбонів і туби: проведення теми в низькому регістрі, *glissando*, синкопований ритм, характерні кварто-квінтові ходи – усе надає симфонічній партитурі жартівливого характеру.

Загалом для «Різдвяних симфонізмів» характерна яскрава оркестровка. Наявність розширеного складу ударних інструментів створює атмосферу різдвяного дива – народження Ісуса Христа. Тарілка І є тембральним маркером, який позначає початок і закінчення основної теми. Основні теми колядок звучать у різному тембральному забарвленні. Так, у ліричних номерах

⁴ Твір можна послухати за цим посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=ftWOht0b_dA

перше проведення теми, зазвичай, монотембральне (гобой, флейта, скрипка). У подальшому розвитку композитор поєднує тембри (флейта – кларнет, флейта – гобой, струнні – духові), що посилює експресивно-ліричну інтонацію тематизму. У кульмінаціях тема викладена *tutti*. Для ладотонального розвитку характерні модуляції на секунду, терцію («Нова радість», «Ой, сивая тая зозуленька»), ч. 4 («Що то за предиво?», «Янголи в небі»), співставлення однойменних або паралельних тональностей («Ой, сивая тая зозуленька», «Ой, дивнеє народження»).

Отже, в «Різдвяних симфонізмах» І. Небесний поєднав стильові риси різних епох і культур. Чергування різножанрових частин надає творові ознак сюїти.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Симфонічна музика І. Небесного охоплює широке коло художніх образів, демонструє жанрове й стильове розмаїття. У творах композитор піднімає складні філософські

питання, розкриває внутрішній світ людини, яскраво презентує музичну народну спадщину. У симфонічній музиці І. Небесний вдало поєднує надбання вітчизняної і європейської музичних культур. Український народний мелос постає в яскравій тембральній палітрі симфонічного оркестру. Обробки відомих колядок і щедрівок звучать у стилізації європейського бароко і класицизму («Різдвяні симфонізми»). Ідучи за В. Стусом, у «Вже котрий це до тебе лист» композитор обрав засоби сучасної музичної мови, що посилює семантику терпкого слова поета. У будь-якому стилі І. Небесний постає неперевершеним майстром оркестровки, який тембрально-інтонаційними засобами втілює актуальні питання буття. Інтонаційні наративи стають очевидними для слухача.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні інших жанрів творчості І. Небесного.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гужва О. П. Українська симфонія у часі – просторі культури. *Вісник ХДАДМ*. 2007. № 4. С. 19–35.
2. Ковальова А. Іван Небесний: «Я дякую долі за те, що мені вдається займатися музикою». *Музика*. Український інтернет-журнал. 2020. 12 грудня. URL: <https://mus.art.co.ua/ivan-nebesnyy-ya-diakuiu-doliza-te-shcho-meni-vdaet-sia-zaumatysia-muzykoiu/> (дата звернення: 11.03.2024).
3. Коломоець Д. Нова музика, яку одарував світові Львівський органний зал. Львівський органний зал. URL: https://www.lvivconcert.house/new-music/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 12.06.2025).
4. Коновалова І. Ю. Феномен композитора в європейській музичній культурі ХХ століття: особистісні та діяльнісні аспекти : дис. ... д-ра мистецтвознавства : 26.00.01. Харків : Харківська державна академія культури, 2019. 630 с.
5. Копиця М. Д. Симфонії Б. Лятошинського. Епоха, колізії, драматургія. Київ : Музична Україна, 1990.
6. Назар-Шевчук Л. Світло від тіней про балет Івана Небесного «Тіні забутих предків». *Музика*. Український онлайн-журнал. 2024. 04 травня. URL: <https://mus.art.co.ua/svitlo-vid-tiney-pro-balet-ivana-nebesnoho-tini-zabutykh-predkiv-iii-chastyna-vsezhahalne/> (дата звернення: 20.09.2024).
7. Найдюк О. Композиторські замовлення від оркестру «INSO-Львів». Як працює індустрія в Україні? *The Claquers*. 01.07.2024. URL: <https://theclaquers.com/posts/13362> (дата звернення: 10.06.2025).
8. Стус В. Зимові дерева. 1970. 207 с.
9. Черевко К. П. Камерна творчість Івана Небесного: на перетині традицій і новаторства. *Українська музика*. 2024. № 3–4 (50–51). С. 141–147. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-3-4-50-51-15>
10. Якимчук О. М. Іван Небесний «Згадуючи» – хоровий цикл на основі українських молитов. *Творчий універсалізм у культурі, мистецтві, освіті: ідентифікаційний, комунікаційний, синергетичний виміри* : збірник наукових праць (за матеріалами Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції 24–25 травня 2024 р.) : електронне видання. Навчально-науковий інститут мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Ксерограф, 2024. С. 94–95.
11. Якимчук О. Роль музики Івана Небесного у виставі «У неділю рано зілля копала...». *Наукові збірки ЛНМА ім. М. Лисенка*. 2024. Вип. 51. С. 56–61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2023-51-09>
12. Yakymchuk O. Ivan Nebesny's Music for Plays: Syntactic Aspect. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Музичне мистецтво*, 2024. 7 (2). С. 149–157. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7581.7.2.2024.316723>

REFERENCES:

1. Huzhva, O. P. (2007). Ukrainska symfoniia u chasi – prostori kultury [Ukrainian symphony in time – space of culture]. *Visnyk KhDADM*, 4, 19–35 [in Ukrainian].
2. Kovaleva, A. (2020, December 12). Ivan Nebesnyi: “Ya diakuiu doli, shcho mozhu zaimatys muzykoiu” [Ivan Nebesnyi: “I thank my fate I am able to make music”] Music. Ukrainian online magazine. <https://mus.art.co.ua/ivan-nebesnyy-ya-diakuiu-doliza-te-shcho-meni-vdaiet-sia-zaymatysia-muzykoiu/> [in Ukrainian].
3. Kolomoiets, D. Nova muzyka, yaku podaruvav sviyovi Lvivskiy orhannyi zal [New music presented to the world by the Lviv Organ Hall]. Lvivskiy orhannyi zal. https://www.lvivconcert.house/new-music?utm_source=chatgpt.com [in Ukrainian].
4. Konovalova, I. Yu. (2019). Fenomen kompozytora v yevropeiskii muzychnii kulturi XX stolittia: osobystisni ta diialnisni aspekty [The phenomenon of the composer in the European musical culture of the twentieth century: personal and activity aspects] (Doctor’s thesis). Kharkiv : Kharkiv State Academy of Culture. 630 [in Ukrainian].
5. Kopytsia, M. (1990). Symfonii B. Liatoshynskoho. Epokha, kolizii, drama [Symphonies by B. Lyatoshinsky. Epoch, collisions, drama]. Kyiv, Muzychna Ukraina [in Ukrainian].
6. Nazar-Shevchuk, L. (2024, May 4). Svitlo vid tinei: pro balet Ivana Nebesnoho “Tini zabutykh predkiv” [Light from shadows: about Ivan Nebesny’s ballet “Shadows of Forgotten Ancestors”]. *Music*. Ukrainian online magazine. <https://mus.art.co.ua/svitlo-vid-tiney-pro-balet-ivana-nebesnoho-tini-zabutykh-predkiv-iii-chastyna-vsezhadne/> [in Ukrainian].
7. Naidiuk, O. (2024, July 1). Kompozytorski zamovlennia vid orkestru “INSO-Lviv”. Yak pratsiuie industriia v Ukraini? [Composer’s orders from the INSO-Lviv orchestra. How the industry works in Ukraine?] The Claquers. <https://theclaquers.com/posts/13362> [in Ukrainian].
8. Stus, V. (1970). Zymovi dereva [Winter trees] [in Ukrainian].
9. Cherevko, K. (2024). Kamerna muzyka Ivana Nebesnoho: na peretyni tradytsii i novatorstva [Chamber music of Ivan Nebesnyi: at the intersection of tradition and innovation]. *Ukrainska muzyka*, 3–4 (50–51), 141–147. <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-3-4-50-51-15> [in Ukrainian].
10. Yakymchuk, O. (2024a). Ivan Nebesnyi “...While recalling...” – a choral cycle based on Ukrainian prayers. *Tvorchyi universalizm u kulturi, mystetstvi, osviti: identyfikatsiinyi, komunikatsiinyi, synerhetychnyi vymiry: zbirnyk naukovykh prats (za materialamy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi internet-konferentsii 24–25 travnia 2024): elektronne vydannia*. [Creative universalism in culture, art, education: identification, communication, synergistic dimensions: a collection of scientific papers (based on the materials of the International Scientific and Practical Internet Conference on 24-25th of May, 2024)]: electronic edition. Navchalno-naukovyi instytut mystetstv Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni Vasylia Stefanyka. Ivano-Frankivsk : Kserohraf, 94–95 [in Ukrainian].
11. Yakymchuk, O. (2024b). Rol muzyky Ivana Nebesnoho do vystavy “U nediliu rano zillia kopala” [The role of Ivan Nebesnyi’s music in the play “On Sunday early morning she was digging potion herbs”]. *Naukovi zapysky*, 51, 56–61. <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2023-51-09> [in Ukrainian].
12. Yakymchuk, O. (2024c). Ivan Nebesnyi’s Music for Plays: Syntactic Aspect. *Visnyk KNUKiM: Musical art*, 7 (2), 149–157. <https://doi.org/10.31866/2616-7581.7.2.2024.316723>